

SPREJETA BESEDILA

P9_TA(2021)0481

Razmere v Somaliji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. novembra 2021 o razmerah v Somaliji (2021/2981(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Somaliji,
 - ob upoštevanju skupne strategije EU in Afrike,
 - ob upoštevanju Sporazuma iz Cotonouja,
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah,
 - ob upoštevanju Konvencije Afriške unije o zaščiti in pomoči za notranje razseljene osebe v Afriki,
 - ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah iz leta 1989,
 - ob upoštevanju nacionalnega okvirnega programa EU–Somalija za Zvezno republiko Somalijo za obdobje 2014–2020,
 - ob upoštevanju izjave misije Afriške unije v Somaliji (AMISOM) z dne 8. novembra 2017, v kateri je napovedala, da namerava decembra 2017 začeti postopen umik vojaških enot iz Somalije, dokončno pa naj bi jih umaknila do leta 2020,
 - ob upoštevanju izjave visokega predstavnika/podpredsednika Josepa Borrella z dne 18. septembra 2021 o političnih razmerah v Somaliji,
 - ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 2568 z dne 12. marca 2021 o razmerah v Somaliji,
 - ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,
- A. ker se humanitarne razmere v Somaliji še naprej slabšajo, številne krize, vključno s politično nestabilnostjo, terorističnimi dejavnostmi, neustrezno prehransko varnostjo, sušo, podnebno krizo in covidom-19, pa ogrožajo stabilnost, blaginjo ljudi in njihove možnosti za preživetje ter povzročajo obsežno razseljevanje po vsej državi in regiji;
- B. ker so mednarodne agencije za pomoč opozorile, da je Somalija na robu humanitarne katastrofe, saj po ocenah humanitarno pomoč potrebuje 5,9 milijona ljudi, več kot 2,7

milijona po se jih vsej državi spopada z izredno poslabšano prehransko varnostjo, vključno z več kot 800 000 otroki, mlajšimi od petih let, ki jim grozi akutna podhranjenost; ker 2 milijona ljudi trpi hudo pomanjkanje vode; ker je OZN izjavila, da se je Somaliji znašla v največji finančni stiski v zadnjih šestih letih; ker humanitarni partnerji ocenjujejo, da bo leta 2022 humanitarno pomoč potrebovalo 7,7 milijona Somalcev, približno 1,2 milijona otrok, mlajših od pet let, pa bo leta 2022 verjetno akutno podhranjenih, če ne bodo deležni takojšnje pomoči;

- C. ker se zaradi nedelujočega zdravstvenega sistema, pomanjkanja ventilatorjev, zalog zdravil in osebja Somalija ne more ustrezno odzvati na pandemijo covid-19; ker tako kot številne druge afriške države tudi Somalija zaradi premalo cepiv ni mogla precepiti svojega prebivalstva, tako da je v celoti cepljenega le 3 % prebivalstva;
- D. ker je pandemija covid-19 močno prizadela šolstvo, kajti številni otroci, zlasti tisti, ki živijo v taboriščih za notranje razseljene osebe, ne morejo nadaljevati formalnega izobraževanja zaradi okoliščin, na primer ker so starši izgubili sredstva za preživljanje in vire dohodka;
- E. ker uporniške skupine ostajajo največji vir negotovosti v državi, saj izvajajo vsesplošne napade na ljudi in so vpletene v ugrabitve in prisilno novačenje otrok za oborožene spopade; ker je bilo leta 2021 v oboroženih spopadih ubitih ali ranjenih že približno 1 000 civilistov, in za večino civilnih žrtev je odgovorna skupina Al Šabab; ker so oborožene skupine povečale napade na vladne uradnike in njihove ciljne usmrtitve, da bi prekinile volilni proces leta 2021;
- F. ker so glavne tarče zlorab in nasilja še vedno ranljive skupine prebivalstva, namreč ženske, otroci, starejši, notranje razseljene osebe, osebe LGBTQ in druge manjšine; ker se spolno nasilje in nasilje na podlagi spola ter nasilje, povezano s konflikti, še vedno odvijajo v velikem obsegu in storilci ostajajo nekaznovani, zlasti na konfliktnih območjih;
- G. ker so se po podatkih iz poročila generalnega sekretarja OZN o udeležbi otrok v oboroženih spopadih za leto 2021 v Somaliji nadaljevale hude zlorabe otrok, saj je bilo leta 2020 ubitih in pohabljenih vsaj 1087 otrok; ker je skupina Al Šabab sicer glavna pri novačenju otrok, a so poleg nje tudi zvezna vojska in regionalne varnostne sile in plemenske in klanske milice lani skupaj pritegnile v svoje vrste 1 716 otrok;
- H. ker je parlament v Mogadišu avgusta 2020 vložil nov zakon o kaznivih dejanjih, povezanih s spolnimi odnosi, ki dovoljuje poroke otrok in opredeljuje otroka na podlagi fizične zrelosti, ne starosti, ter žrtvam zagotavlja le šibko postopkovno zaščito; ker novi zakon o kaznivih dejanjih, povezanih s spolnimi odnosi, krši mednarodne in regionalne obveznosti na področju človekovih pravic;
- I. ker je svoboda izražanja še vedno močno omejena, novinarjem in zagovornikom človekovih pravic pa grozijo, jih samovoljno pridržijo ter jim ne zagotovijo dolžno postopanje in pošteno sojenje; ker so regionalne in zvezne oblasti zaprle medijske hiše; ker oblasti le redko preiščejo uboje ali napade na novinarje ali kazensko preganjajo storilce;
- J. ker so somalska zvezna vojska in regionalne oblasti, zlasti v zvezni državi Puntland, ter skupina Al Šabab pred volilnim procesom zaostriale napade na novinarje z ustrahovanjem, nadlegovanjem in samovoljnimi aretacijami; ker so neodvisni mediji

bistven sestavni del pravičnega volilnega procesa; ker so bili v letu 2021 protizakonito ubiti številni novinarji, tudi veteranski novinar Abdiaziz Mohamud Guled, direktor radia Mogadiš, ki ga je 20. novembra 2021 v Mogadišu umorila skupina Al Šabab;

- K. ker je po ocenah notranje razseljenih 2,9 milijona Somalcev; ker je bilo od avgusta do oktobra 2021 55 000 ljudi prisiljenih zapustiti domove, od tega je 80 % pobegnilo zaradi konfliktov, 20 % pa zaradi podnebnih dogodkov; ker je v Keniji več begunskih taborišč, ki od državljanske vojne v Somaliji leta 1991 sprejemajo somalske begunce in prosilce za azil, vključno s taboriščema Kakuma in Dadaab, kjer živi približno 520 000 registriranih beguncev in prosilcev za azil; ker so življenjske razmere v taboriščih nevarne, zlasti za ženske, otroke in osebe LGBTQ, ki doživljajo nenehne zlorabe in nasilje; ker sta se 29. aprila 2021 visoki komisar Združenih narodov za begunce (UNHCR) in kenijska vlada dogovorila o časovnem načrtu za odložitev zaprtja taborišč Dadaab in Kakuma do 30. junija 2022;
- L. ker Somalija ostaja ena najnevarnejših afriških držav za sindikaliste, saj so sistematično žrtve nasilja in ustrahovanja; ker se somalskim delavcem nenehno odrekajo temeljne človekove in delavske pravice, njihovo zdravje in varnost pri delu sta redno ogrožena in jih slabo plačujejo, tudi tuji izvajalci;
- M. ker naj bi se volilni proces prvotno končal oktobra 2021 s predsedniškimi volitvami; ker se volilni proces nenehno ustavlja zaradi zamud v zveznih državah pri izvedbi volitev predstavnikov v oba domova somalskega zveznega parlamenta, ki bi nato izvolili somalskega predsednika; ker večja ko je zamuda v volilnem procesu, več sredstev bo preusmerjenih od pomembnih nacionalnih prednostnih nalog, kot je odzivanje na izredne humanitarne razmere;
- N. ker naj bi delegati klanov imenovali 275 poslancev v spodnji dom, pet somalskih zveznih držav pa je že izvolilo vseh 54 senatorjev zgornjega doma; ker so se oblasti zavezale, da bodo volitve v spodnji dom končale do 24. decembra 2021; ker bo verodostojno dokončanje volilnega procesa bistveno za zagotovitev varnosti in dolgoročnega razvoja države;
- O. ker je 26 % izvoljenih v zgornji dom žensk, kar je dober napredek na poti Somalije k enakosti spolov; ker si je treba še naprej prizadevati za doseg dogovorjene 30-odstotne kvote za spodnji dom in za popolno vključitev žensk v politično, socialno in gospodarsko odločanje v Somaliji;
- P. ker tuje vmešavanje v notranjepolitične procese in organizacijo volitev ovira njihovo pravočasno dokončanje; ker je varnostni svet OZN 15. novembra 2021 sprejel resolucijo št. 2607 (2021), s katero je podaljšal embargo za orožje za Somalijo;
- Q. ker misiji AMISOM 31. decembra 2021 poteče mandat OZN; ker se zvezna vlada Somalije in Afriška unija nista mogli dogovoriti o preoblikovanju misije pod vodstvom Afriške unije, kot je določeno v resoluciji varnostnega sveta OZN št. 2568 (2021); ker je EU prek različnih instrumentov od leta 2007 finančno najbolj prispevala k dejavnostim misije AMISOM in Afriške unije v Somaliji;
- R. ker je Svet decembra 2020 podaljšal mandat treh misij in operacij skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) v Somaliji, misije EU za krepitev zmogljivosti v Somaliji (EUCAP), misije EU za usposabljanje v Somaliji (EUTM) in operacije EUNAVFOR ATALANTA, in sicer do 31. decembra 2022;

- S. ker je Somalija 5. novembra 2021 razglasila odposlanca Afriške unije Simona Mulonga za nezaželenega v državi in mu ukazala, naj jo v sedmih dneh zapusti, ter ga obtožila sodelovanja v dejavnostih, ki niso združljive z mandatom misije AMISOM;
- T. ker je EU Somaliji v obdobju 2014–2020 namenila 286 milijonov EUR v okviru nacionalnega okvirnega programa in se pri tem osredotočila na podporo pravni državi, varnosti, prehranski varnosti in izobraževanju; ker je EU leta 2021 namenila 45,3 milijona EUR za humanitarne projekte v Somaliji, od tega 2,8 milijona EUR za nacionalno izvajanje cepljenja proti covidu-19, in ker EU in njene države članice Somaliji skupaj zagotovijo več kot 35 % vse humanitarne pomoči;
1. izraža veliko zaskrbljenost zaradi vse hujše humanitarne krize v Somaliji; obsoja vse kršitve in zlorabe človekovih pravic ter vesplošne napade terorističnih skupin, zlasti skupine Al Šabab, na civiliste, humanitarne delavce, novinarje, volilne uradnike in misijo AMISOM; poziva vse strani, vpletene v različne konflikte v Somaliji, naj nemudoma končajo kršenje človekovih pravic in sprejmejo konkretne ukrepe, da bi odgovornim pošteno sodili; odločno poziva k prenehanju sovražnosti in, če le mogoče, k celovitemu dialogu za reševanje političnih razhajanj;
 2. opozarja, da je trajno stabilnost in mir v Somaliji mogoče doseči zgolj s socialnim vključevanjem in dobrim upravljanjem, ki bo temeljilo na demokratičnih načelih in pravni državi; zato poziva somalske voditelje, naj okrepijo prizadevanja za sklenitev volilnega procesa v državi in do konca izpeljejo vključujoče in verodostojne volitve v spodnji dom parlamenta pred koncem leta 2021, da bo mogoče čim prej organizirati tudi predsedniške volitve; poudarja, da mora volilni proces potekati mirno v skladu z že dogovorjenim časovnim razporedom z dne 27. maja 2021; poleg tega poziva somalske voditelje, naj ravnajo zadržano in se vzdržijo vseh dejanj, ki bi lahko zaostriła politične napetosti ali nasilje, da bi dosegli stabilnost in skupini Al Šabab onemogočili, da bi pridobila politični vpliv; poziva k polnemu spoštovanju temeljnih pravic med kampanjo in v času volitev, tudi pravice do mirnega zbiranja ter svobode gibanja, združevanja in izražanja; obsoja vsakršno pretirano uporabo sile s strani vladnih sil proti politični opoziciji ali protestnikom; svari pred kakršnimi koli nadaljnjimi pobudami, ki bi vodile k podaljšanju predhodnih mandatov brez široke podpore somalskih deležnikov, in nasprotuje vsem vzporednim postopkom ali delnim volitvam;
 3. poziva EU, njene države članice in mednarodne partnerje, naj nujno povečajo humanitarno pomoč glede na potrebe in zagotovijo dodatno pomoč za odziv na pandemijo covid-19, zlasti z nudenjem cepiv ter zagotavljanjem osnovne medicinske opreme in farmacevtskih izdelkov; poudarja, da mora mednarodna skupnost storiti vse, kar je v njeni moči, da bi pomagala obvladati pandemijo covid-19 v Somaliji in vsej regiji, tudi z večjo distribucijo cepiv in povečanjem zmogljivosti za proizvodnjo cepiv;
 4. poziva somalske oblasti, naj prenehajo z vsemi samovoljnimi aretacijami in izpustijo vse osebe, ki so nezakonito in neupravičeno pridržane, naj se borijo proti temu, da bi varnostne sile, politiki in lokalne oblasti nadlegovali in ustrahovali civiliste, ter naj zagotovijo, da bodo storilci za svoja dejanja odgovarjali; vztraja, da morajo oblasti ustaviti usmrtitve, ki so jih odredila vojaška sodišča, sprejeti moratorij za smrtno kazen in jo odpraviti; poziva somalsko vlado, naj okrepi pravno državo in vzpostavi neodvisen in nepristranski pravosodni sistem ter žrtvam izvensodnega in pretiranega nasilja zagotovi popravilo krivic; poziva somalske oblasti, naj hitro sprejmejo politiko za zaščito civilistov in državni zakon o boju proti terorizmu ter zagotovijo, da bosta povsem skladna z mednarodnimi normami in standardi na področju človekovih pravic;

5. je zelo zaskrbljen glede števila beguncev in notranje razseljenih oseb v Somaliji ter njihove dobrobiti; poziva EU in mednarodne partnerje, naj sodelujejo z zvezno vlado Somalije, da bi pomagali zagotoviti zaščito, pomoč in trajne rešitve v skladu z mednarodnimi obveznostmi; pozdravlja, da je zvezna vlada Somalije ratificirala Konvencijo Afriške unije o zaščiti in pomoči za notranje razseljene osebe v Afriki, in poziva Komisijo, naj državi pomaga pri zasnovi nacionalnih pravnih okvirov in zagotavljanju varnosti notranje razseljenih oseb in beguncev, s posebnim poudarkom na najranljivejših, kot so ženske, otroci in pripadniki manjšin, ki so najbolj izpostavljeni nasilju, zlorabam in kršitvam;
6. je zelo zaskrbljen zaradi družbene in gospodarske škode, ki jo povzročajo podnebne spremembe, vključno s skrajnimi vremenskimi pojavi in valom kobilic; pozdravlja, da se je Somalija na letošnji konferenci OZN o podnebnih spremembah (COP26) zavezala pravičnemu prehodu na podlagi socialnega dialoga in prednostni uporabi obnovljivih virov energije za kritje energetskih potreb v državi; poziva k nujnim ukrepom in ustreznemu izvajanju akcijskih načrtov za preprečevanje ali blažitev katastrof, ki so posledica podnebnih sprememb, kot je akcijski načrt Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) za krizo zaradi puščavskih kobilic;
7. obžaluje napade terorističnih skupin na humanitarne delavce, uničevanje infrastrukture in prilaščanje humanitarne pomoči; opozarja, da je treba v skladu z mednarodnim pravom zagotoviti neoviran dostop za pravočasno dostavo humanitarne pomoči ljudem v stiski po vsej Somaliji;
8. želi spomniti, da odločno podpira vse zagovornike človekovih pravic in okoljevarstvenike v Somaliji ter njihovo delo; poziva delegacijo EU in predstavništva držav članic v državi, naj povečajo podporo civilni družbi pri stikih s somalijskimi oblastmi in naj z vsemi razpoložljivimi sredstvi še bolj podprejo delo zagovornikov človekovih pravic in okoljevarstvenikov ter po potrebi olajšajo izdajo nujnih vizumov in jim zagotovijo začasno zatočišče v državah članicah EU;
9. priznava vlogo, ki jo je imela misija AMISOM, ko je prispevala k vzpostavitvi večje varnosti, kljub grožnji, ki jo predstavljajo skupina Al Šabab in uporniške skupine; izraža podporo tranzicijskemu načrtu Somalije v zvezi z operacijami misije AMISOM in poziva k njegovemu pravočasnemu izvajanju; poziva najpomembnejše deležnike na področju varnosti v Somaliji, naj dosežejo dogovor o strateških ciljih, velikosti in sestavi prihodnje misije AMISOM, ki naj bo zasnovana tako, da bo podpirala varnostno tranzicijo v državi, da bi dosegli napredek pri izvajanju tranzicijskega načrta; poziva k okrepitvi nacionalne varnostne strukture, da se zaščiti prebivalstvo; poziva zvezno vlado Somalije, misijo AMISOM in zavezniške sile, naj zagotovijo, da bodo njihove vojaške operacije proti skupini Al Šabab potekale ob doslednem spoštovanju mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava človekovih pravic;
10. poudarja, da bi morale biti somalske oblasti prvenstveno odgovorne za zagotavljanje varnosti v svoji državi, vendar v boju proti skupini Al Šabab in uporniškim skupinam tega še ne morejo; opozarja, da je v skladu z resolucijo varnostnega sveta OZN št. 2568 (2021) pomembno nujno pripraviti načrt za spremenjeno navzočnost Afriške unije po letu 2021; v zvezi s tem opozarja, da so za oblikovanje načrta prvenstveno odgovorni OZN, Afriška unija in zvezna vlada Somalije, mednarodni partnerji pa jih morajo pri tem podpirati;
11. poziva vse tuje akterje, naj ne ogrožajo prizadevanj za izgradnjo države in miru, hkrati

pa naj spodbujajo stabilnost in obenem ohranjajo enotnost države; opozarja vse strani, da se nadaljuje embargo na izvoz orožja, ki ga je varnostni svet OZN sprejel za Somalijo;

12. pozdravlja večjo zastopanost žensk na parlamentarnih volitvah in ugotavlja, da jo je treba še bolj povečati; poudarja pomembno vlogo žensk pri reševanju konfliktov in vzpostavljanju miru; poziva k popolni, enakopravni in smiselni udeležbi in sodelovanju žensk na vseh ravneh v skladu z Listino somalskih žensk;
13. obsoja sedanje spolno nasilje in nasilje na podlagi spola nad ženskami in dekleti v Somaliji ter poziva k nadaljnjim in usklajenim prizadevanjem države v boju proti spolnemu nasilju in nasilju na podlagi spola, vključno z učinkovitim prenosom v domačo zakonodajo in izvajanjem Konvencije št. 190 Mednarodne organizacije dela o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela (ki jo je ratificirala tudi Somalija), ratifikacijo Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk ter sprejetjem napredne zakonodaje proti pohabljanju ženskih spolnih organov na državni in zvezni ravni; poziva somalsko vlado, naj sprejme konkretne ukrepe za preprečevanje spolnega nasilja nad ženskami in otroki;
14. poziva somalske oblasti, naj razveljavijo določbe zakona o medijih, ki je bil spremenjen leta 2020 ter močno omejuje svobodo medijev in svobodo izražanja ter ni v skladu z mednarodnimi standardi o svobodi izražanja;
15. obžaluje nedavne napade na novinarje in zaposlene v medijih, ki imajo legitimno vlogo pri oblikovanju države in v volilnem procesu ter bi morali imeti možnost, da svoje delo opravijo brez strahu ali ustrahovanja; poziva somalske oblasti, naj izvedejo in zaključijo preiskave ubojev vseh novinarjev v letu 2021, tudi Džamala Faraha Adana, ter odgovorne privedejo pred sodišče;
16. poziva zvezno vlado Somalije in njene zvezne države članice, naj nemudoma razglasijo moratorij za aretacije in zaporne kazni novinarjev, ki opravljajo novinarske dolžnosti, kot sta predlagali organizacija Novinarji brez meja in Nacionalna zveza somalskih novinarjev, ter naj prenehajo uporabljati stari in zastareli somalski kazenski zakonik za kaznovanje novinarjev ter omejevanje svobode medijev in svobode izražanja;
17. poziva zvezno vlado Somalije, njene zvezne države članice in mednarodno skupnost, naj zagotovijo, da bodo tuja ali mednarodna podjetja, ki delujejo v Somaliji, v celoti spoštovala, uveljavljala in uporabljala mednarodne pogodbe o človekovih pravicah in druge pravne instrumente, vključno z začasno ustavo in zakoni Somalije, vodilnimi načeli OZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter temeljnimi konvencijami Mednarodne organizacije dela; poudarja, da se je treba osredotočiti na finance skupine Al Šabab in preprečiti nezakonito dobičkarstvo, tudi s surovinami;
18. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Afriški uniji, predsedniku, predsedniku vlade in parlamentu Somalije, generalnemu sekretarju OZN, varnostnemu svetu OZN, Svetu OZN za človekove pravice in skupni parlamentarni skupščini AKP-EU.